

Bijlage 4 Begrippen en afkortingen

15 september 2026

Excel-tabel

Bijlage 4 Begrippen en afkortingen

Begrip / afkorting	Betekenis
Algemene reserve	Vrij besteedbare financiële buffer van de gemeente.
Algemene uitkering	Uitkering van het Rijk uit het Gemeentefonds die vrij besteedbaar is.
AZWA	Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord. Landelijke afspraken over zorg, welzijn en gezondheid.
Balans	Overzicht van bezittingen, schulden en eigen vermogen.
Baten	Inkomsten van de gemeente.
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Wettelijke regels voor de inrichting van begrotingen en jaarrekeningen.
Belastingcapaciteit	Mate waarin ruimte aanwezig is om gemeentelijke belastingen te verhogen.
Begroting	Overzicht van beleidsvoornemens, inkomsten en uitgaven.
Begrotingssaldo	Het verschil tussen alle baten en lasten in een begrotingsjaar.
Begrotingstekort	Situatie waarin de lasten hoger zijn dan de baten.
Begrotingswijziging	Aanpassing van de begroting gedurende het jaar.
Beheersmaatregel	Maatregel om risico's te beperken
Bestemmingsreserve	Reserve die door de raad voor een specifiek doel is bestemd.
CDOKE	Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid. Met deze middelen kunnen gemeenten personeel, onderzoek en uitvoering financieren voor de energietransitie en klimaatdoelen.
CUP	College Uitvoeringsprogramma. Uitwerking van het coalitieakkoord door het college.
Doelmatig	Met zo min mogelijk middelen een resultaat bereiken.
Doeltreffend	De mate waarin een doel wordt bereikt.
Eigen vermogen	Verschil tussen bezittingen en schulden.
EMU	Economische en Monetaire Unie.
EMU-saldo	Financieel saldo van de gemeente volgens Europese normen. Het EMU-saldo wordt gebruikt om te monitoren of Nederland voldoet aan Europese afspraken.
Exploitatie	Het geheel van de jaarlijkse baten en lasten van de gemeente.
Financiële kengetallen	Indicatoren die inzicht geven in de financiële positie van de gemeente.
Financiële positie	Overzicht van de financiële gezondheid van de gemeente.
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord. Landelijke afspraken om gezondheid en preventie te versterken.
Gemeenschappelijke regeling	Samenwerkingsverband tussen overheden.
Gemeentefonds	Fonds waaruit gemeenten algemene uitkeringen ontvangen.
Grondexploitatie	Financiële administratie van gebiedsontwikkeling en grondprojecten.
IHP	Integraal Huisvestingsplan voor onderwijshuisvesting.
Incidenteel	Eenmalig of tijdelijk. De inkomsten of uitgaven komen niet elk jaar terug.
Investing	Uitgave voor een bezit met een gebruiksduur van meerdere jaren.
Kapitaalgoederen	Bezittingen zoals wegen, riolering, groen en gebouwen die nodig zijn voor gemeentelijke dienstverlening.
Kapitaallasten	Afschrijvingen en rentelasten van investeringen.
Kasgeldlimiet	Wettelijke grens voor het bedrag dat een gemeente met kortlopende leningen mag financieren. Deze norm beperkt het risico van rentestijgingen op korte termijn.
Kengetallen	Financiële indicatoren die inzicht geven in de financiële positie van de gemeente, zoals schuldquote, solvabiliteit en belastingcapaciteit.
Lasten	Kosten van de gemeente.
Lokale heffingen	Belastingen en heffingen die de gemeente oplegt.
Netto schuldquote	Financieel kengetal dat laat zien hoe hoog de schuld van de gemeente is ten opzichte van haar inkomsten.

Bijlage 4 Begrippen en afkortingen

Overhead	Algemene ondersteunende kosten, zoals ICT, huisvesting, personeel en financiën.
OZB	Onroerendezaakbelasting. Belasting die eigenaren en gebruikers van onroerend goed betalen.
Renterisiconorm	Wettelijke norm uit de Wet Fido die bepaalt hoeveel leningen van een gemeente jaarlijks rentegevoelig mogen zijn. De norm is bedoeld om te voorkomen dat een gemeente te veel risico loopt bij rentestijgingen.
RES	Regionale Energiestrategie. Regionale afspraken over duurzame energie en energietransitie.
Reserve	Onderdeel van het eigen vermogen voor toekomstige doelen of risico's.
Rioolheffing	Heffing voor aanleg, beheer en onderhoud van het riool.
Risico	Onzekere gebeurtenis met mogelijke financiële gevolgen.
Risicobeheersing	Het identificeren, beoordelen en beperken van risico's.
Schatkistbankieren	Wettelijke verplichting voor gemeenten om overtollige geldmiddelen aan te houden bij het Rijk.
Solvabiliteitsratio	Kengetal dat aangeeft in hoeverre de gemeente aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.
SPUK	Specifieke uitkering van het Rijk voor een vooraf vastgesteld doel.
Structureel begrotingssaldo	Het verschil tussen jaarlijks terugkerende baten en lasten.
Structurele exploitatieruimte	Geeft aan hoeveel structurele ruimte de gemeente heeft om lasten uit structurele baten te betalen.
Taakveld	Landelijk voorgeschreven indeling van gemeentelijke activiteiten.
Verbonden partij	Organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Belangenvereniging van Nederlandse gemeenten.
Voorziening	Bedrag dat de gemeente reserveert voor toekomstige verplichtingen of risico's die naar verwachting zullen ontstaan, maar waarvan de omvang of het tijdstip nog niet precies bekend is.
Vreemd vermogen	Geld dat de gemeente heeft geleend.
Weerstandsvermogen	Vermogen van de gemeente om financiële risico's en tegenvallers op te vangen.
Wet Fido	Wet financiering decentrale overheden. Bevat regels voor het aantrekken en beheren van leningen en financiële middelen.
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning. Wet die gemeenten verantwoordelijk maakt voor ondersteuning van inwoners.
Woo	Wet open overheid. Wet die de openbaarmaking van overheidsinformatie en het recht op toegang tot die informatie regelt.
WOZ-waarde	Door de gemeente vastgestelde waarde van een woning of ander onroerend goed.